

ACC. N:R. 4447 Obs!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: Småland Upptecknat av: Karl Svensson
Härad: Sunnerbo Adress: Ivla, Hamneda.
Socken: Pjätteryd Berättat av: Emma Bengtsson
Uppteckningsår: 1935. Född år ~~XXXXX~~ Pjätteryds förs.
1857

Uppteckningen rör Frågelista 30

Vård ock skydd i allmänhet: sida 1

Sjukdomsnamn: sida 1

Bot: sida 1

Skadegörelse: sida 3

Mara: sida 4

Tjurhåll: sida 4

Viktiga dagar: sida 4

Kalvning: sida 4

Köp av kreatur: sida 5

Skriv endast på denna sida!

5 sid.

4447

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Uppllysning om Emma Bengtsson.

Emma Bengtsson är född på ett torp, beläget i fothults skog i Pjätteryd. I unga år kom hon i tjänst hos en bonde som ansågs vara klok, ock därför mycket anlitad av ortens folk. Ifrån denna sin tjänsttid har Emma många minnen om gammal vidskepelse ock trolldom. I fråga om djursjukdomar ock deras botande är hennes kunskap tämligen minimal. Då Emma gärna har benägenhet att sammanblanda sina egna minnen med de skildringar hon läser i tidningarna får man utöva en sträng kontroll vid uppteckningen.

Skriv endast på denna sida!

Vård och skydd i allmänhet.

För att djuren ej skulle bli sjuka eller eljest förgjorda, då de om vintern släpptes ut för att dricka, brukade man lägga en stälsak i "vannhosen". Det förekom att djuren fingo stiga över en "dyngegräip" (gödselgren) då de släpptes på våren.

Sjukdomsnamn. ... En sjukdom hos mät kreatur benämndes "frasole", och yttrade sig på så sätt att skinnnet blev riktigt löst utefter ryggraden, och det riktigt sprakade då man stråk djuren på ryggen. Vidare blevo kreaturen "mostolna" samt fingo "Trällakott".

Bot. "Frasole" botades genom att giva

djuren följande sorters läkemedel:
"collaire", abrite, trifoliumabla, sjökrä,
spåröl (succe) samt "laongpipa".

På djuren vara "mostarna" betades
detta genom att "avslöta doi i ganet,
doi skoe av den tredje skaran från
nasan" (ör. avslöta dem i ganet. De
skura av den tredje skaran från nasa)

På djuren blevo "trällskotna" betades
detta på följande sätt: Man tog 2
"näslapenna" (stycken av näslars själkar)
tog ene änden av pinnen i mun-
nen, och sprutade in saliv i djurets
mun. På samma sätt förfar man
med alla 2 själkarna, och sedan la-
des dessa på en järdfast sten och
eldades upp.

Småland
Sunnbo
Häfttyd 1935

4447
Cyp. Karl Svensson
Johanna Hamneda
Ber. Emma Bengtson
- född 1857 -

Skadegörelser.

Det fanns kvinnor som geman
att kläda av sig kände otygliga.
Sitta och mjölka främmande kor.
En kvinna satt i prästens lada-
gård natten mellan skärtorsdag och
långfredagen, och mjölkade prästens
kor. Samma kvinna stod en skär-
torsdagsnatt och tjärnade natten
vid en ö, under det hon ropade:
"så långt som mitt rop hörs,
sk mjölk i saughe höra me te"
(så långt som mitt rop hörs, skall
mjölk och smör höra mig till.)

Trollkvinnorna fara till "blåkulla"
skärtorsdags natt, för att där för-
kora sin trollkunnskap.

Skriv endast på denna sida!

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3.

Småland

Smålands

Prättens 1925

4447 Ber. Emma Bengtson
född 1857 Gättinge
Mera. Mera. Mera. var en kvinna.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4.

Då en kvinna kröp genom en
fålkammare, blev hon en mera.

Wiktiga dagar. Då man gick från
fåhuset, julaftans kväll, strök man
hoss på fåhusdörren.

Tjurkäll. Man hade ordnat det
så, att bönderna i byn "byttas
se" att hålla tjur. Då gårdens
djurantal övertog ett visst antal
fick man för dessa, ersätta en
liten avgift. Då man tagit ut
hon, för att "läija te tjura". Skul-
le hans klase knäppas.

Helaning. Då kor hade svårt att
kolva, brukade man ge dem brän-
sin; ty då blev postret lialigare.

Tjurkallar (Tjuökallur). Som vara
 "Stötkutade", (d. s. s. hade stort huvud)
 samt stor och bred pannan, vara
 bra att lägga på. Skulle man
 giva bort råmjölk, fick man vid-
 taga vissa försiktighetsåtgärder, för
 att ej få mjölken skänd. Sålan-
 de skulle man tända 3 tändstickor
 under den kruke vari mjölken
 förvarades, samt ställa och sätta
 råmjölken.

Lån av kreatur. En god "mjellke-
 ko" skulle vara "rengkittä" (d. s. s.
 illa vuxen) samt ha långt huvud
 och smal hals.